

Bron: Jaarboek van de Koninklijke Marine 2003

Hr.Ms. Zuiderkruis

Commandant: ktz J.A. Wijbrands

Hr.Ms. Zuiderkruis heeft een actief jaar achter de rug. Na een korte vaarperiode van 13 tot en met 29 januari, waarin geen buitenlandse havens werden aangedaan, vertrok het schip op 17 februari met het eskader naar zee voor de voorjaarsreis.

Uittreksel uit het verslag eskaderstaf over eskaderreis 03/01

Eskaderreis 03/01: Atlantic Challenge van 17 februari tot 24 april

Op 17 februari vertrokken de eskadereenheden Hr.Ms. Jacob van Heemskerck (staf schip), Van Galen, Van Speijk en Zuiderkruis uit Den Helder, en BNS Wandelaar uit Zeebrugge voor de eerste eskaderreis van 2003. Binnen het verband opereerden ook twee boordhelikopters, een Nederlandse Lynx aan boord van de Van Speijk en een Noors toestel aan boord van de Van Galen. De reis stond in het teken van twee internationale oefeningen, de Joint Maritime Course (JMC) in en rond de Schotse wateren en de Multi National Maritime Exercise (MNME) voor de Amerikaanse oostkust ter hoogte van Norfolk. De centrale rol van de Atlantische Oceaan is terug te vinden in de naam van de reis: Atlantic Challenge 2003.

In de eerste week voerden de schepen een intensief opwerkprogramma uit waarin ze veel tijd besteedden aan de eigen scheepsveiligheidsorganisaties. Ook waren er torpedolancerings uitgeoefend met assistentie van de Hr.Ms. Bruinvis en Mercurus. In deze week voerde de Tromp met de Zuiderkruis zijn eerste bevoorrading-op-zee uit.

Op 21 februari liep het eskader Leith binnen voor een havenbezoek van drie dagen, dat vooral in het teken stond van de voorbereiding voor de JMC. De oefening begon op 24 februari en vond voor een groot deel plaats aan de Schotse westkust, in de Minches. De oefening begon met een intensieve opwerk periode van vijf dagen waarin alle facetten van maritieme oorlogvoering aan bod kwamen, en de torpedolancerings, wederom met assistentie van de Mercurus, verder werden afgerond.

Op 2 maart ging de JMC over in een scenariospel waarin het eskader een aantal opdrachten moest uitvoeren met een hoge oefenwaarde voor zowel staf als schepen. Als opponenten traden vliegtuigen, onderzeeboten en oppervlakte-eenheden op van diverse nationaliteiten, waaronder een Duitse onderzeeër en een Deens fregat. Na de oefening verliet de Jacob van Heemskerck op 6 maart het eskader, om als stafschip voor het NAVO-eskader Standing Naval Force Mediterranean dienst te gaan doen.

De eskadercommandant met zijn staf verhuisde op zee naar de Zuiderkruis. De volgende dag liepen de schepen Liverpool binnen, met uitzondering van de

Van Galen die al halverwege de oefening voor onderhoud naar Den Helder was teruggekeerd.

Na vertrek uit Liverpool op 10 maart vertrok de Nederlandse Lynx van de Van Speijk naar Den Helder en embarkeerde een Belgische Allouette III op de Zuiderkruis. Ook de Van Galen voegde zich weer bij het verband. De schepen staken vervolgens de Oceaan over met een goed gevuld oefenprogramma waarin de nadruk lag op het oefenen van de veiligheidsteams aan boord en op passieve onderzeebootbestrijding.

De oversteek eindigde in New York op 20 maart. Het uitbreken van de oorlog in Irak noodzaakte diverse extra veiligheidsmaatregelen. Dit bezoek aan New York was mede daardoor een bijzondere ervaring. Op 24 maart vervolgden de schepen de oefenreis, die de eerste week in het teken stond van lanceringen van NATO Sea Sparrows in het operatiegebied Virginia Capes. Na succesvolle lanceringen door Hr.Ms. Van Speijk en Van Galen werd koers gezet naar Charleston. waar de schepen op 27 maart binnenliepen.

Vanuit hier vertrok de eskadercommandant met zijn staf naar Norfolk, om op 30 maart te embarkeren aan boord van USS Philippine Sea voor de MNME.

Zonder eskaderstaf verlieten Hr. Ms. Van Galen, Van Speijk en BNS Wandelaar op 31 maart Charleston voor een schiet- en lanceeroefening op een ontmanteld oorlogsschip. Een dergelijke oefening wordt Sinkex genoemd. De Van Speijk wilde van deze unieke gelegenheid gebruik maken om een Harpoon-raket af te vuren en samen met de andere eenheden werd een zeedoel schietoefening gehouden. Alhoewel de omstandigheden goed waren, kon de harpoon niet worden afgevuurd omdat de veiligheidssector niet vrij was. In plaats daarvan werd op korte afstand met de kanons gevraagd, waardoor het doel tot zinken werd gebracht; een prima prestatie; met name de bijdrage van de Wandelaar maakte indruk.

Hr.Ms. Zuiderkruis stoomde vanuit Charleston naar Norfolk om brandstof te laden. Op 2 april voegde het schip zich bij de andere eenheden van oefening MNME, die plaatsvond van 1 tot 10 april.

Naast het Nederlandse eskader namen Amerikaanse en Canadese eenheden en een Peruaanse onderzeeboot deel aan de oefening, waarin de nadruk lag op onderzeebootbestrijding. De oefening bestond uit twee delen. De eerste zeven dagen waren bestemd voor het opwerken, daarna volgde een scenariospel.

Tijdens dit laatste deel van de oefening voerde de eskadercommandant het bevel over een taakgroep bestaande uit USS Philippine Sea, USS Thorn, HMCS Toronto en Hr.Ms. Van Galen. De Philippine Sea diende als commandoplatform en beschikte over een, voor Nederlandse begrippen, ongelofelijk potentieel aan communicatieapparatuur en wapens. De Van Speijk en de Wandelaar waren ingedeeld in een taakeenheid onder Canadese leiding. Hr.Ms. Zuiderkruis voer samen met HCMS Preserver onder Amerikaans commando. Het eskader verliet op 10 april de oefening.

Met behulp van de boordhelikopters van de Philippine Sea en de Zuiderkruis werd de staf overgezet naar de Zuiderkruis. De Amerikaanse eenheid nam met een 'sail past' afscheid van de eskadercommandant. Vervolgens zetten de schepen koers naar Canada, waar enkele dagen rust werd genomen in de haven van St. John's. Daarna begon de oversteek.

De terugreis werd overschaduwd door de vermissing van een opvarende van de Wandelaar. Ondanks uren intensief zoeken in het Kanaal is hij niet teruggevonden. Op 24 april arriveerden de schepen in Den Helder.

Het schip [Hr.Ms. Zuiderkruis] liep op 24 april weer binnen in Den Helder. Bemanning en de andere opvarenden van het schip namen deel aan de ceremoniële commando-overdracht van de bevelhebber op 25 april.

Vanaf 29 april tot en met 19 mei ging de bemanning met compensatieverlof, waarna van 19 mei tot 1 juli onderhoud werd uitgevoerd met ondersteuning van het Marinebedrijf.

Van 1 tot 3 juli was het schip gastheer voor de Bijzondere Bijstand Eenheid van het Korps Mariniers, die diverse boardingprocedures beoefende. Eenmaal weer terug in Den Helder nam het schip deel aan de Nationale Vlootdagen. Het "optreden" van het schip was dermate succesvol dat het hiervoor onderscheiden is. Van 11 juli tot 11 augustus was de bemanning met verlof.

Na dit verlof stond deelname aan het permanente NAVO-eskader op de Atlantische Oceaan (STANAVFORLANT) op de agenda. Op 18 augustus gingen de trossen los. In de transit naar Aarhus nam het schip aan diverse oefeningen deel. Na een korte stop in Den Helder vertrok het weer op 11 september om als eenheid van het NAVO-eskader deel te nemen aan operatie Active Endeavour.

Na deelname aan de oefening Northern Light van 14 tot 24 september begon de opmars, met een korte stop te Brest, naar de Middellandse Zee.

Op 26 november ving de thuisreis aan. Maar eerst zou de Zuiderkruis een boordhelikopter brengen naar Hr.Ms. Rotterdam die voor de kust van Liberia opereerde. De route ging via Las Palmas. Toen de Zuiderkruis daar weer wilde vertrekken waren er problemen met de voortstuwing en moest het schip noodgedwongen van 9 tot 16 december voor reparatie in Las Palmas blijven.

Op 19 december vond het rendez-vous met de Rotterdam plaats. Daarna zette de Zuiderkruis koers naar Den Helder waar zij op 29 december binnenliep. waarna schip en bemanning met verlof ging.

Havenbezoeken:

Land	Plaats	Van	Tot
Schotland	Rosyth	21 februari 2003	24 februari 2003
Engeland	Liverpool	7 maart 2003	10 maart 2003
USA	New York	20 maart 2003	24 maart 2003
USA	Charleston (SC)	27 maart 2003	30 maart 2003
USA	Norfolk (VA)	2 april 2003	2 april 2003
Canada	St. John's	14 april 2003	17 april 2003
Denemarken	Aarhus	29 augustus 2003	1 september 2003
Frankrijk	Brest	26 september 2003	29 september 2003
Griekenland	Souda Bay	7 oktober 2003	12 oktober 2003
Griekenland	Thessaloníki	23 oktober 2003	27 oktober 2003
Turkije	Aksaz	7 november 2003	9 november 2003
Griekenland	Souda Bay	10 november 2003	11 november 2003
Griekenland	Piraeus	21 november 2003	25 november 2003
Spanje	Las Palmas	10 december 2003	16 december 2003